2026/2329

23.10.2026 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2026/2329 НА КОМИСИЯТА

от 21 октомври 2026 година

относно мониторинга на наличието на N-нитрозамини в храните

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

(1) През 2023 г. Европейският орган за безопасност на храните („Органът“) прие становище относно рисковете за здравето на човека, свързани с наличието на N-нитрозамини (N-NA) в храните ([1]). В това становище Органът направи оценка на 10-те канцерогенни N-нитрозамини (TCNA), за които е известно, че се срещат в храните, а именно N-нитрозодиметиламин (NDMA), N-нитрозометилетиламин (NMEA), N-нитрозодиетиламин (NDEA), N-нитрозодипропиламин (NDPA), N-нитрозодибутиламин (NDBA), N-нитрозометиланилин (NMA), N-нитрозосаркозин (NSAR), N-нитрозоморфолин (NMOR), N-нитрозопиперидин (NPIP) и N-нитрозопиролидин (NPYR). Органът стигна до заключението, че границата на експозиция (MOE) за TCNA при по-високи нива на експозиция поражда опасения за здравето.

(2) Органът препоръча да се съберат повече данни за наличието на TCNA в преработено месо и други преработени храни и за продукти, приготвени по различни начини, със и без добавяне на добавките в храни нитрати (E 251—252) и нитрити (E 249—250). Той препоръча да се придобият данни за евентуалното наличие в храните на канцерогенни N-NA, различни от TCNA. Освен това той препоръча да се извърши допълнителна работа, за да се стандартизира чувствителен метод за анализ, с който да се определят количествено летливите и нелетливите канцерогенни N-NA в различните хранителни продукти. Последно, Органът препоръча да се събере повече информация относно факторите, водещи до сравнително високи нива на N-NA в някои храни, за да може да определи мерките, с които да се избегне или намали наличието на N-NA в тези храни.

(3) Резултатите от мониторинга на N-нитрозаминитe следва да бъдат надеждни и съпоставими, като от особено значение е методът за анализ да има ниска граница на количествено определяне (LOQ). Ето защо е целесъобразно да се отправят препоръки относно вземането на проби и методите за анализ.

(4) Поради това е целесъобразно да се препоръча мониторинг на N-NA в храните, определянето на факторите, водещи до техните високи нива и събирането на повече информация за мерките, които се препоръчва да бъдат предприети, за да се избегне или намали наличието на N-NA в тези хранителни продукти,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

(1) Държавите членки, в сътрудничество със стопанските субекти в областта на храните, следва да извършват мониторинг на наличието на N-NA, или поне на TCNA, в храните, по-специално в консервирани месни продукти, преработена риба, алкохолни напитки, преработени зеленчуци, преработени зърнени храни, мляко и млечни продукти, както и ферментирали, консервирани и подправени храни.

(2) Препоръчва се вземането на проби за целите на мониторинга да се извършва в съответствие с Регламент (ЕО) № 333/2007 на Комисията ([2]). Методите за анализ следва да се основават на тандемна масспектрометрия (MS/MS), съчетана с течна (LC-MS/MS) или газова хроматография (GC-MS/MS). Когато се прилага откриване чрез термичен енергиен анализатор (TEA) или други методи за анализ, следва да са налице доказателства, че тези методи дават надеждни резултати за отделните N-NA.

([1]) Експертна група CONTAM на ЕОБХ (Експертна група на ЕОБХ по замърсителите в хранителната верига), Scientific Opinion on the risk assessment of N-nitrosamines in food (Научно становище относно оценката на риска от N-нитрозамини в храните). EFSA Journal (Бюлетин на ЕОБХ) 2023 г.; 21(3):7884, 278 стр. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.7884.

([2]) Регламент (ЕО) № 333/2007 на Комисията от 28 март 2007 г. за установяване на методите за вземане на проби и за анализ за целите на контрола на количествата на микроелементите и замърсителите при преработката в храни (ОВ L 88, 29.3.2007 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).

(3) Границата на количествено определяне (LOQ) следва да бъде по-ниска от 1 μg/kg за определяне на наличието на всеки TCNA, различен от NSAR, и не по-висока от 5 μg/kg за останалите N-NA. LOQ следва да бъде възможно най-ниска при NSAR.

(4) Държавите членки, в сътрудничество със стопанските субекти в областта на храните, следва да проведат проучвания, за да установят факторите, водещи до високи нива на N-NA в храните, и да съберат информация относно мерките, които трябва да бъдат предприети, за да се избегне или намали наличието на N-NA в засегнатите храни.

(5) Държавите членки и операторите в сектора на храните следва да предоставят събраните данни на Органа с цел съставяне на единна база данни в съответствие с изискванията на насоките на Органа относно стандартното описание на пробите за храни и фуражи (Guidance on Standard Sample Description (SSD) for Food and Feed) и с допълнителните специални изисквания за докладване на Органа ([3]). По отношение на преработеното месо и други преработени храни те следва да докладват дали като добавка в храните са използвани нитрати или нитрити. Ако се докладва сумата от TCNA, в допълнение на нивата на отделните N-нитрозамини докладваната сума следва да бъде ниската оценка на сумата от отделните N-нитрозамини.

Съставено в Брюксел на 21 октомври 2026 година.

За Комисията
Olivér VÁRHELYI
Член на Комисията

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.